

ABSTRAKT

Předkládaná disertační práce se zabývá truchlením osob s mentálním postižením, které ve svém životě ztratily blízkého člověka. Výzkum se zaměřuje především na ztrátu rodičů, ale zahrnuje také ztrátu jiných blízkých osob, jako např. prarodiče. Ztrátou zde máme na mysli úmrtí, ale výstupy práce mohou být využity i u ztrát jiného charakteru. Cílem práce je porozumět zármutku osob s mentálním postižením a navrhnout vhodné způsoby podpory jejich procesu truchlení, s důrazem na využití účasti na podpůrných skupinách. V rámci výzkumu jsme sestavili a zrealizovali 2 podpůrné skupiny pro truchlící osoby s mentálním postižením, délka každé činila 2 měsíce a setkávání probíhala jednou týdně. V samotném úvodu našeho bádání jsme jako pilotní ověření uskutečnili jednu podpůrnou skupinu o shodné délce. Pilotní studie byla nejprve zhodnocena a samotný návrh podpůrné skupiny podle originálního zahraničního znění byl upraven, aby lépe vyhovoval potřebám českých spoluobčanů s mentálním postižením. Po pilotním ověřování jsme výzkum obohatili o dotazníkový test vlastní konstrukce zachycující možnou změnu v procesu truchlení osob zapojených do námi realizovaných podpůrných skupin. Dotazníkový test jsme účastníkům předložili před započítím podpůrných skupin a bezprostředně po jejich skončení se záměrem zachytit vliv účasti na skupině na jejich proces truchlení. Druhou rovinu výzkumu tvoří dotazníkové šetření v domovech pro osoby se zdravotním postižením a v chráněném bydlení pracujících s lidmi s mentálním postižením a jeho šetřeným problémem byla připravenost pracovníků na kvalitní podporu truchlících osob s mentálním postižením (tzn. zkoumali jsme jejich schopnosti, dovednosti, znalosti a zkušenosti) a zjišťovali jsme také, jak vnímají oblast truchlení osob s mentálním postižením (tzn. jaké mají názory a postoje). Současně s tím jsme popsali profil zapojených pracovníků a organizací pracujících s lidmi s mentálním postižením. Šetření jsme provedli ve všech krajích České republiky. Výzkum jsme zpracovali smíšenou výzkumnou metodou kombinující jak kvalitativní, tak kvantitativní výzkumnou strategii. Výzkum byl pro rok 2018 a 2019 podpořen Grantovou agenturou Univerzity Karlovy (projekt č. 1036218).

Klíčová slova

Mentální postižení, zármutek, truchlení, ztráta, smrt, podpůrná skupina, podporované truchlení